

تحریر، طراحی و تدوین: س. کاشیان
کارشناس مسئول کتابخانه کوثر

آنچه در این شماره می خوانید:

۱. بزرگان تاریخ پزشکی : ابوالقاسم زهراوی
۲. مناسبت های بهداشتی مهم پاییز
۳. Emtree و MeSH اصطلاحنامه های تخصصی
۴. تازه های کتاب
۵. تحول در تجربه کاربری؛ پلتفرم UpToDate طراحی جدید خود را رونمایی کرد
۶. چرا DOI مهم است؟
۷. ناشر (Publisher) و مالک (Owner) : تفاوت ها

مناسبت های بهداشتی مهم پاییز

مهر

- ۶ روز جهانی هاری
- ۷ روز جهانی قلب
- ۹ روز جهانی سالمندان
- ۱۶ روز جهانی کودک
- ۱۸ روز جهانی سلامت روان
- ۲۰ روز جهانی آرتروز
- ۲۲ روز جهانی نابینایان و مبارزه با سل
- ۲۳-۲۰ هفته ملی سلامت روان
- ۲۴ روز جهانی غذا
- ۲۵ روز جهانی تروما و کمر درد
- ۲۴-۲۰ هفته ملی سلامت بانوان
- ۲۸ روز سلامت بانوان و بوکی استخوان

آبان

- ۱-۷ هفته ملی اطلاع رسانی هبائیت
- ۵ روز جهانی کاردرمانی
- ۱۵ روز بهداشت یاران مدارس
- ۱۷ روز جهانی رادیولوژی
- ۲۱ روز جهانی بنومونی
- ۲۳ روز جهانی دیابت
- ۲۸ روز ازدواج و خانواده
- ۲۳-۲۰ هفته جهانی حمایت از بیماران کلیوی

آذر

- ۴-۱۰ هفته اطلاع رسانی ایدز
- ۱۰ روز جهانی مبارزه با ایدز
- ۱۰ روز جامعه ایمن
- ۱۲ روز جهانی معلولین
- ۱۴ روز جهانی داوطلب
- ۲۵ روز پژوهش

بزرگان تاریخ پزشکی : ابو القاسم الزهراوی

ابو القاسم خلف بن عباس الزهراوی در شهر الزهرا در نزدیکی قرطبه (امروزه کوردوبا در جنوب اسپانیا) زاده شد. شهر الزهراء را عبدالرحمن الناصر بن محمد بن عبدالله بن محمد بن عبدالرحمن بن هشام بن عبدالملک بن مروان بن حکمة هشتمین حکمران اموی، در سال ۳۲۵ هجری قمری ساخته است.

وی در غرب به Bucasis, Albucasis, Abulcasis مشهور است. اعداب او تروسی از انتشار بودند که از مدینه به اندلس مهاجرت کرده بودند. اغلب راویان اتفاق نظر دارند که زهراوی به سال (۳۲۵ هـ - ۹۳۶ م) به دنیا آمده و سال (۴۰۰ هـ ق - ۱۰۰۹ م) وفات یافته است. او پزشک خاص منصور بالله (ابن ابی عامر منصور)، وزیر هشام دوم و حاکم اندلس بوده است.

او را بزرگترین جراح قرون وسطی می دانند. از او به عنوان «پدر جراحی مدرن» یاد می شود.

وی ابداع کننده بسیاری از ابزار اتاق عمل و روشها و مواد جراحی است که هنوز هم استفاده می شوند.

اثر مهم وی التصریف تألیف شده ۱۰۰۰ میلادی تا قرن ۱۶ میلادی به همراه قانون ابن سینا کتاب درسی اصلی در دانشگاه های اروپا بود.

زهراوی در شمار مشهورترین اطباء عرب است، اما وی نه در میان معاصرانش در اندلس و نه در سده های بعد در میان اعراب، بلکه تنها پس از آنکه ژراردو کرمونایی کتاب او (التصریف) را در سده ۱۲ م به لاتین ترجمه و چاپ کرد، در مغرب زمین به عنوان جراح پرآوازه یافتند.

التصریف به زبان عربی در سی مقاله تألیف شده است. ۲۹ مقاله آن در امراض گوناگون و کیفیت علاج آنها و همچنین شناخت ادویه و عقاقیر است. مقاله سی ام این اثر در جراحی است که جراحی چشم را هم دربر گرفته و در سه بخش است: بخش اول در مورد سوزاندن زخم است که در حدیث پیامبر نیز به آن توجه شده و زهراوی این نوع درمان را برای سکنه پیش بینی کرده است. بخش دوم در مورد عمل های جراحی با یک چاقوی کوچک و عمل چشم و جراحی دهان و بخش سوم درباره شکل های گوناگون شکستگی و دررفتگی استخوان و زایمان است. مهمترین بخش التصریف جراحی است. کتاب تصاویر زیادی دارد که بیشتر آنها ابزارهای اختراع شده توسط وی است. کتاب با کلمه رمز احتیاط شروع می شود و با همان کلمه به پایان می رسد.

گفته می شود که زهراوی پس از رازی و ابن سینا سومین نابغه علم طب است. به گفته نصر "ابوالقاسم الزهراوی... بزرگترین چهره اسلامی در جراحی بود. زهراوی با اعتماد به آثار پزشکان یونان بالخاصه پاولوس آیگینیایی... التصریف را نوشت".

خیابانی در کوردوبا که او در آن زندگی می کرد به نام البوکاسیس نامگذاری شده است. خانه او شماره ۶ از سال ۱۹۷۷ توسط هیئت گردشگری اسپانیا با یک لوح برنزی زینت داده شده که می گوید:

"این خانه ای بود که الزهراوی در آن زندگی می کرد".

منبع: <https://mahfouzi-museum.com/>

<https://fa.wikipedia.org/wiki/>

اصطلاحنامه Emtree یک واژگان کنترل شده و ساختارمند سلسله مراتبی است که برای زیست پزشکی و علوم زیستی مرتبط طراحی شده است. این واژگان شامل طیف گسترده‌ای از اصطلاحات مرتبط با داروها، بیماری‌ها، دستگاه‌های پزشکی و مفاهیم اساسی علوم زیستی است. متخصصان زیست پزشکی Elsevier از Emtree برای نمایه‌سازی عمیق و تمام‌متن مقالات موجود در پایگاه Embase استفاده می‌کنند تا حداکثر قابلیت کشف شواهد زیست پزشکی فراهم شود. اصطلاحنامه علوم زیستی امتری Emtree متن کامل را برای جستجوی دقیق تر نمایه می‌کند. امتری اصطلاحنامه معتبر علوم زیستی الزویر است.

Emtree یک اصطلاحنامه تخصصی در حوزه علوم علوم پزشکی است که به صورت گسترده مترادف‌های هر اصطلاح را مورد بررسی قرار می‌دهد. این اصطلاحنامه برای هر واژه چهار مترادف در نظر می‌گیرد و جامعیت بینظیری از نظر بررسی اصطلاحات دارد.

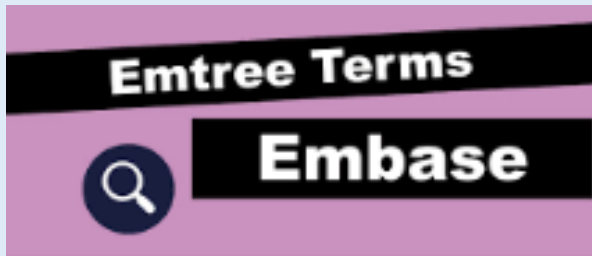
اصطلاحات MESH کلمات یا عبارات رسمی هستند که برای نشان دادن مفاهیم خاص زیست پزشکی در هنگام برچسب‌زدن یک مقاله، عبارات فقط از فهرست مش رسمی انتخاب می‌شوند. هرگز املا یا تغییرات دیگری در آن‌ها اعمال نمی‌شود. به عنوان مثال، یک مقاله با عبارت «حمله قلبی» برچسب‌گذاری نمی‌شود؛ زیرا نمایه‌سازان همیشه باید از اصطلاح رسمی مش «انفارکتوس میوکارد» استفاده کنند. این مقررات دقیق منجر به جستجو کارآمدتر می‌شود.

اصطلاحنامه‌های Emtree و MeSH ساختارهای مشابهی دارند. امتری در سال ۱۹۸۸ با الگوبرداری از مش طراحی شد. آنها هر دو شامل اصطلاحات و مترادف‌های گسترده تر و محدودتر هستند و به شماره‌های ثبت CAS* و کمیسیون آنزیم ** مرتبط هستند.

اصطلاحنامه مش رایگان و در دسترس عموم است اما برای دسترسی به اصطلاحنامه امتری باید اکانت امبیس تهیه شود که یابش این

امکان را فراهم کرده است

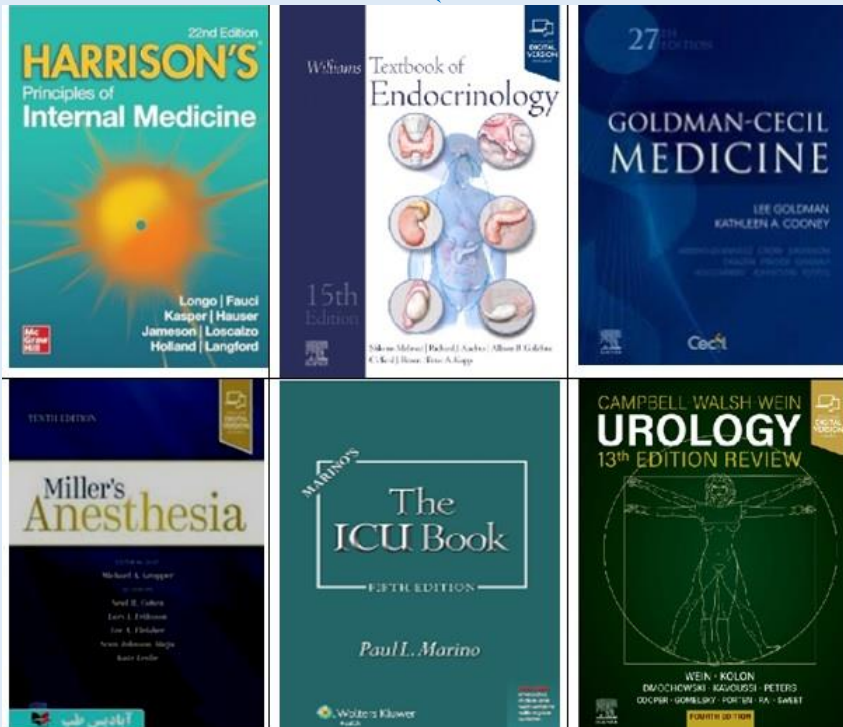
<https://yabesh.ir//۴۴۷۳۶۲۰>

تازه های کتاب

افزودن 59 عنوان کتاب فارسی و لاتین به مجموعه کتب چاپی کتابخانه کوثر

به اطلاع اساتید و دانشجویان گرامی می‌رساند تعداد ۵۹ عنوان و ۱۳۳ نسخه کتاب فارسی و لاتین مرجع و منبع درسی دانشجویان و اساتید به مجموعه کتب این کتابخانه در تابستان سال جاری اضافه گردیده است.

امام صادق(ع) می فرمایند:

الْعِلْمُ سُلْطَانٌ مَنْ وَجَدَهُ صَالٍ بِهِ وَمَنْ لَمْ يَجِدْهُ صَالٍ عَلَيْهِ.

دانش، سلطنت و قدرت است، هر که آن را بیابد با آن یورش برد و پیروز شود، و هر که آن را نیابد بر او یورش برند و مغلوب گردد.

۵

تحول در تجربه کاربری؛ پلتفرم UpToDate طراحی جدید خود را رونمایی کرد

در سال ۲۰۲۵، ظاهر و رنگ جدید (طرح بنفش/ارغوانی) به ظاهر پیشفرض و استاندارد UpToDate تبدیل شده است. این تغییر ظاهری، گامی مهم در مسیر تکامل UpToDate به عنوان یکی از پرکاربردترین ابزارهای تصمیمگیری پزشکی در جهان است. طراحی جدید نه تنها زیباتر است، بلکه بر پایه اصول کاربرپسند طراحی شده تا به پزشکان و کادر درمان کمک کند سریعتر و موثرتر به دانش روز پزشکی دسترسی پیدا کنند و در نهایت، مراقبت بهتری را برای بیماران خود فراهم آورند. از سوی شرکت ولترز کِلور اعلام شده که این تغییرات با اهداف زیر انجام شده است:

- بهبود سرعت و کارایی متخصصان سلامت در یافتن اطلاعات مورد نیاز.
- به روز رسانی ظاهر پلتفرم منطبق بر استانداردهای طراحی وب مدرن.
- ایجاد یک تجربه یکپارچه و تطابق در تمامی دستگاهها.

بخش سرچ در [صفحه اصلی](#) برجسته تر شده و پیشنهادات هوشمندانه تری ارائه می دهد

ناوبری (Navigation) ساده تر : منوها و مسیرهای دسترسی به بخشهای مختلف مانند **Topics, Drug Interactions, Patient Education** بازطراحی شده اند تا کاربر آسان تر و با تعداد کلیک کمتر به هدف خود برسد.

تاکید بر دسترسی پذیری (Accessibility): طراحی جدید با استانداردهای بالاتر دسترسی برای کاربران دارای **disabilities** سازگارتر است.

UpToDate®

History | Most Viewed | Bookmarks

UpToDate content is protected by copyright and owned and/or licensed by UpToDate, Inc. By accessing or using UpToDate content, you accept the terms and conditions of the [CE Terms of Use](#), which prohibit the use, training, inputting or processing of content into software or tools, including, but not limited to, artificial intelligence solutions, algorithms, machine learning, and/or large language models.

Practice Changing Updates

View All

GASTROENTEROLOGY AND HEPATOLOGY: Semaglutide in metabolic dysfunction-associated steatohepatitis (August 2025, Modified September 2025)

ONCOLOGY: Aspirin for stage I to III PIK3CA-mutated colorectal cancer (August 2025, Modified September 2025)

PULMONARY AND CRITICAL CARE MEDICINE: Brensocatic therapy for bronchiectasis with frequent exacerbations (September 2025)

Drug Interactions

Patient Education

Calculators

شناسه دیجیتال مقالات علمی یا DOI، یک کد منحصر به فرد برای هر مقاله است که کارکردی مانند اثر انگشت برای آن مقاله دارد. در واقع DOI مثل یک بارکد برای شناسایی مقالات آنلاین عمل می‌کند. ناشران برای بهبود شاخص‌های کیفی و کمی مقالات خود با دریافت این کد، عملاً قسمت عمده‌ای از مراحل ارتقاء مجله و افزایش شانس نمایه‌سازی را پشت سر می‌گذارند. هر اسم DOI شامل مجموعه‌ای از اعداد و گاهی حروف و علامت‌هاست که به هر نوع منبع نوشتار دیجیتالی اختصاص می‌یابد. این شاخص از دو بخش یعنی کد ناشر و کد سند تشکیل شده است که با علامت (/) از هم جدا می‌شوند. این کد توسط موسسه DOI صادر و به صورت یک لینک به مقاله اختصاص می‌یابد.

همه مقالات الزامی به داشتن DOI (Digital Object Identifier) ندارند، اما بسته به نوع مجله، سیاست ناشر و زمینه تحقیقاتی، ممکن است داشتن DOI مهم یا حتی اجباری باشد. در موارد ذیل معمولاً داشتن این شناسه الزامی است:

مجلات معتبر علمی: بسیاری از مجلاتی که در پایگاه‌هایی مانند Scopus، Web of Science یا PubMed نمایه می‌شوند، به مقالات خود DOI اختصاص می‌دهند.

مقالات دسترسی آزاد (Open Access): ناشران بزرگی مانند Elsevier، Springer، IEEE و ... معمولاً برای تمام مقالات خود DOI صادر می‌کنند. چرا DOI مهم است؟

- پایدار بودن لینک DOI: یک شناسه منحصر به فرد و دائمی است، حتی اگر URL مقاله تغییر کند.
- استناد بهتر: وجود DOI به افزایش شفافیت و اعتبار استنادات کمک می‌کند.
- نمایه‌سازی: بسیاری از پایگاه‌های داده علمی برای ایندکس کردن مقالات به DOI نیاز دارند.

ناشر: ناشر شخص یا سازمانی است که مسئولیت تولید، چاپ، توزیع و گاهی بازاریابی مجله را بر عهده دارد. ناشر ممکن است یک شرکت انتشاراتی، دانشگاه یا یک سازمان علمی باشد.

مالک: مالک مجله معمولاً شخص یا نهادی است که حقوق قانونی و معنوی مجله را در اختیار دارد. مالک میتواند همان ناشر باشد یا یک نهاد دیگر (مثلاً یک انجمن علمی که مجله را منتشر میکند).

تفاوت:

گاهی مالک مجله (مثلاً یک دانشگاه یا انجمن علمی) تصمیم می‌گیرد که عملیات انتشار را به یک ناشر حرفه‌ای مثل Springer یا Elsevier بسپارد. در این حالت، مالک و ناشر دو entity متفاوت هستند.

شماره ISSN (International Standard Serial Number) یک کد منحصر به فرد برای

شناسایی مجلات است و توسط سیستم بین‌المللی ISSN (دفتر مرکزی در پاریس) اختصاص می‌یابد.

مالکیت ISSN به ناشر مجله تعلق دارد، نه لزوماً به مالک مجله.

- اگر ناشر تغییر کند، ممکن است ISSN جدیدی برای مجله درخواست شود (البته نه همیشه، بستگی به شرایط دارد).

- اگر مالک مجله عوض شود ولی ناشر ثابت بماند، ISSN معمولاً تغییر نمی‌کند.

